

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmise ettevalmistamise TA riikliku korraldamise töörühma koosolek

KOKKUVÕTE

Aeg: 15.12.2020 kell 11-13

Koht: veebis (Zoom)

Osalejad: Aleksander Vukkert, Anne Jürgenson, Enno Lend, Epp Lankots, Erkki Karo, Erle Rikmann, Kristi Raudmäe, Kristi Rüütel, Kristiina Kütt, Kristiina Ross, Mari Teesalu, Martti Kalvik, Mikk Vahtrus, Monika Tappo, Reelika Vahopski, Ruth Tammeorg, Siim Kinnas, Siret Talve, Taivo Raud, Tiina Silem, Triin Roosalu, Tuuli Levandi, Ulla Preeden, Urmas Varblane, Hardi Tamm, Karin Jaanson, Andi Pärn, Leena Kurvet-Käosaar, Mariann Saaliste, Kairi Värvi, Maia-Liisa Anton, Andre Vesikioja, Ene Viirard, Kairi Talves, Mari Teesalu, Jaak Aaviksoo

Sissejuhatus

M. Saaliste teeb sissejuhatuse ja kokkuvõtte eelmisel koosolekul arutatust. Vt slaidid.

TAKS_korraldus_151
220.pptx

Päevakorras on Eesti Teadusagentuuri (materjal saadetud ETAG poolt 25.11.2020), Eesti Teaduste Akadeemia, HTM, MKM (materjal saadetud 10.12.2020) ülesannete arutelu.

Kuigi slaididel on toodud ettepanekud seaduse sätete sõnastamiseks, on siiski tegemist algversiooniga, mida täpsustatakse eelnõu koostamise käigus.

Eesti Teadusagentuur

Arutelu ETAG saadetud failis toodud seaduse sõnastuste üle.

ETA ja ETAGi TAKS
töörühmale 2511202

- Selgust vajab, milles seisneb ETAG roll riiklike ja Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevusega seotud programmide koordineerimisel. ETAG kogub infot ministeeriumite planeeritavate TAI tegevuste osas ning jagab seda teiste süsteemi osapooltega, sh poliitikakujundajatega.
- ETAGi roll TA rahastamise kompetentsikeskusena vajab seaduse tasemel sätestamist. Ministeeriumid on väga erinevad: on ministeeriume, kellel on endal pädevus olemas, kuid on ka selliseid, kes vajavad TA rahastamise korraldamisel tuge. Üks võimalikest valdkondadest, kus tuge pakkuda, on ETISE taotluskeskkond. ETISE taotluskeskkonna kasutamine võimaldab koondada ka andmeid rahastatud TA projektide kohta.

- Sihtgruppidele ja tegevustele peaksid taotlemise tingimused olema võimalikult sarnased ning vältima peaks rakendusüksuste põhiseid erinevusi, mis suurendavad tarbetult bürokraatiat taotleja vaatest.

Eesti Teaduste Akadeemia

Arutati Teaduste Akadeemia presidendi saadetud dokumendi üle.

TeadusteAkadeemia
_TAKS korraldus 2.doc

- Uuriija-professorit puudutav lõige ei ole asjakohane ja ei peaks edaspidi seaduses olema. Sisustamist vajab § 4 lõikes 1 toodu: „akadeemia ülesandeks on aidata kaasa Eesti teaduse arengule ja taseme tõstmisele ning teadustulemuste rakendamisele Eesti huvides“.
- Teaduste Akadeemia roll võiks olla laiapõhjaline kompetentsikeskus ja valitsust nõustav kogu. Teaduste akadeemia on asutuste ülene ja väline kogu, mille roll võiks olla pädeva ja poliitikavaba hinnangu andmine ühiskonnale olulistes sõlmküsimumustes (nt Rail Baltica jt).
- Edasist arutelu vajab, mis kujul peaks Teaduste Akadeemia panus olema õigusaktides või nende väliselt kajastatud.

HTM ülesanded

HTM ülesannete kõrval vaadati üle ka Vabariigi Valitsuse ülesanded. Ülesannetes võiks rõhutada Vabariigi Valitsuse rolli seoses TA asutuste võrgu optimaalsena hoidmisega.

Arutelu HTM ülesannete üle:

- HTM ülesannete hulgas on küll TA tegevusega seotu, kuid puudub viide innovatsioonile. Need mõisted on omavahel seotud ja siia ei saa piiri tõmmata. Innovatsioon kajastub MKM ülesannetes, samas on tegemist laiema mõistega, mille alla mahub ka teadus- ja arendustegevus. Ettepanek on sätestada seaduse tasandil MKM-iga ühised tegevused ja vastutus.
- Täpsustamist vajab HTM võimalik roll TA tegevuse koordineerijana, samuti see, milline on Riigikantselei ja TAN roll TA koordineerimisel.
- Ei ole selge, kas koordineerimise all on mõeldud riiki tervikuna või pigem ministeeriumite TA tegevuste koordineerimist. Ministeeriumid koordineerivad ise oma haldusalas tehtavat TA-d, seega ei ole selge, mis on siin HTM roll lisaks infovahetuse korraldamisele ja TA tervikpildi koondamisele.
- Lihtsam on tegevusi koordineerida läbi eelarve, käsuliinide ja struktuuride, koostöö ja konsensuse otsimine on hägusam mõiste. Hetkel tegeleb TAI-ga kaks ministeeriumi ja koostöö on olnud probleemiks juba aastaid. Kardinaalseks muudatuseks oleks TAI tegevuste viimine ühe ministeeriumi alla või põhirollide ümbertõstmine ministeeriumite vahel.
- Evalveerimise korraldamine peaks olema ETAGi ülesanne, HTM ülesannete hulgas on vajalik järelevalve funktsioon.

MKM ülesanded

Arutelu toimus MKM saadetud dokumendi põhjal.

- Lisatud on uus punkt, mis puudutab pakkumistegevuste korrastamist. MKM vaates hõlmab pakkumise pool tehnoloogilisi arenduskeskuseid, tulevikus rakendusuuringute keskust, samuti kompetentsikeskuste arendamist ja toetamist. Mõeldud on tegevusi, mida ei tehta TA asutustes.
- MKM ülesannete hulgas ei ole sõna „teadus“, kuid arendus- ja innovatsioonitegevused hõlmavad kindlasti ka teadust. Ettepanek on täiendada nii HTM kui MKM ülesandeid, lisades vastavalt sõna „ennekõike“ teadus- ja arendustegevuse või innovatsiooni ette, et kumbki ei oleks välistatud.
- MKM koordineeriv roll RV koostöös vajab edasist lahtimõtestamist, mis tegevusi selle all täpsemalt mõeldakse (näiteks seletuskirjas).

EAS ülesanded

Arutelu toimus MKM saadetud dokumendi põhjal (vt eelnev lisatud fail).

- EAS ülesannete hulgas on viidatud ka teadus- ja arendustegevusele. Viidatud on ettevõtetele, kuid kaudselt toetatakse ka TA asutusi, need tegevused on omavahel põimunud.
- Ettepanek on seostada MKM-EAS ja HTM-ETAG rollid TRL tasemetega (tehnoloogia valmidustasemed).
- Nii EAS kui ETAG ülesannete hulgas peaks olema koostöö soodustamine ülikoolide ja ettevõtete vahel, osalemine mitte ainult rahvusvahelistes, vaid ka Eesti teadmusvõrgustikes.
- Nii HTM-ETAG kui MKM-EAS ülesannete hulgast on sihtgrupina puudu avalik sektor. Tegemist on suure ja olulise sihtgrupiga. EAS puhul tuleks ülesanded sõnastada nii, et oleks mainitud ka avalik sektor ja nimetada neid ühise nimetajaga, nt ettevõtlikud organisatsioonid.
- Kaaluda võiks, kas tegevuspõhimõtted nii ETAG kui EAS puhul on asjakohased seaduses välja tuua.
- TAIE strateegias on toodud ambitsioonikad eesmärgid, näiteks teadlaste ja inseneride arvu suurenemine erasektoris ning iduettevõtlus. Samas MKM ja EAS ülesannete hulgas neid eesmärgi adresseeritud ei ole. TAIES on juttu ka PPP projektidest, mis eeldab, et selline partnerlus peaks olema seaduse tasandil markeeritud. Järelkasvu osas vajab täpsustamist nii HTM kui MKM roll.

Kokkuvõte

Tegemist oli riikliku korraldamise viimase tööühmaga enne juhtrühma toimumist. Tööühmade töö alusel sõnastame teemad ja probleemid ning nende lahendusalternatiivid. Eeldame, et tööühm on valmis panustama vajadusel ka eelnõu väljatöötamise protsessis.

Juhtrühma koosolek toimub 13.jaanuaril 2021, kellaaeg täpsustub lähiajal. Tööühma liikmete kirjalikud mõtted ja kommentaarid on oodatud aadressil mariann.saaliste@hm.ee.

Kokkuvõtte koostas

Mariann Saaliste